

Ми ще повернемося!

СПЕЦІАЛЬНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Ч. II, листопад 1956 р.

Ціна 20 пф.

В огні революції угорських трудящих згоріла підла брехня советських поневолювачів про права трудящих та про права націй!

Пролетаріат усього світу сьогодні справді об'єднався, але не в боротьбі за советських комуністичних шахраїв, а, навпаки, в боротьбі проти них — як проти здемаскованих носіїв московського імперіалізму, одвічного носія ганебної реакції!

Велике здемаскування малих шахраїв

Як виглядає репатріційна акція в світлі угорської революції та тих страданих подій, що відбулися і відбуваються зараз на території Угорщини! Ми не знаємо знак запитання, ні ми стверджуємо, як же ж і здорово, з якою ясністю здемасковано всю підступність і заборюваність того советського «гуманізму», що нібито зацінив в московських Кремлі з «новим курсом»! «Гуманізм», який покладено в основу людоловної кампанії «повернення на батьківщину» всіх політичних емігрантів з СРСР та прощення їм «гріхів».

Коли грімали гармати в Будапешті й на всіх шляхах та по всіх містах Угорщини, промлячи революцію угорського народу, топлічці її в крові, прутюжучи її тисячами советських танків, у нас усіх, емігрантів з СРСР, що стежили за героїчною боротьбою угорського народу, стояли в вухах під той жахливий акомпаньямент солодкі співні московської співни до нас, — закляки нас «на ріднину», яка «поймолі» простить обидянки амністії, зазивання та законлісування. І навіть голоси рідних дітей, — поставлених силою зброї перед мікрофоном, щоб кликати нас додому.

Усе це стояло в наших вухах. Але вже зчуало зовсім по-новому. Тобто, набуло несподівано того жаского редального змісту, про який ми добре й так знали, але дехто про страшну гнильну його почав може вже трохи й забувати. А дехто може й не вірив наших контрпропаганді. Скажемо — не вірили оті, що вантажилися на советські пароплави в далекій Аргентині.

Ні, берлінському комітетові й його московським шефам рішуче не повезло на цій відтинку — на відтинку ловлення душ емігрантських та забіркування сталінської суті «колективного керівництва» перед усім світом. Революція в Угорщині, разом з повним ідейним розгромом комунізму й кремлівського імперіалізму, ще й змусила кремлівських «гуманістів» та опікунів показати свої іски — свою справжню лодоненависницьку, садистську й облудну суті: суть справжніх підступних і послідовних лодоловів і сповідників геноциду, майстрів облудування своїх жертв, щоб потім їх таки утопити в крові, знищити зразу або заслати на Сибір на повільну смерть.

3-за слів про «демократизацію» виринув раптом старий лютий антинародний, непримиренний терор.
3-за слів про «відсталізовування» виринув раптом сатаністський безкомпромисловий сталінізм.
3-за слів про «співжиття», «гуманізм», «права народів» виповили раптом тисячі танків, щоб душити молодь, беззбройних жінок і дітей, — щоб душити свободу, права народу й людини.

3-за слів про засудження «сталінських помилочок» вигаршували раптом советські, московські дивізії, озброєні до зубів, щоб гнобити й убивати трудящих.

3-за закликів до політичних інакомислячих емігрантів повертатися до своїх рідних та з-за обіщань милосердного прощення їхніх «гріхів» та обіщанок щасливого мирного життя на батьківщині, вибігли раптом і покотились безконечними рядами ешелонами силою вивожуваних на Сибір юнаків і старших людей з революційної Угорщини, ешелонами тисячами й тисячами депортованих...

Ось що вилізло з-за облудної советської брехні, розрахованої на наївних.

Чи не є ж справді зрячими провідники політичної еміграції, коли вони зразу розгадали підступну політику лодоловів!

На тлі цих подій встає на повен зріст іля велика Правда.

Цікаво бачити сьогодні фізіономії берлінських дурнів і крутів, коли йдуть безконечними ешелонами з депортованими силами угорського народу «на ріднину», тобто а сибірську глухомань і океан кремлівської імперіалістичної злоби та неперимости, щоб виганувати далі йо-

го безіменними кістями, наповнювати нові своєрідні Катині, вінницькі могили, вигачувати прізви Воркути й Караганди. Цікаво бачити, як вони лупають своїми очима. От, скажемо, як лупає очима такий лавреат сталінської премії «товариш» Муратов. Та й інші. Чей же у них все ж десь лишилась крихітка людської душі, — десь, глибоко захована від власних же лодоловів-колег, десь в інтимних глибинах.

А якщо лишилась крихітка людської душі й людської чести, то вони прекрасно знають, що на Угорщині борються за свободу не якісь там «фашисти», а угорський трудовий народ — мільйони трудящих, робітники й селяни, й їхні діти — студентська молодь. І це їх — угорських трудящих — давлено танками, розстрілювано «гуманістичними» советськими кулеметами, гіршано на московському мотузці. І боролись ті трудящі за свої людські елементарні права та за національну свободу й незалежність. Вони боролись за ті самі ідеї, за які боремося й ми. А значить доля, яка спіткала їх, чекає й нас, якщо б нас було подолано а чи заманено в пастку.

Це сьогодні мусять бути ясно для самих тих нещасних «лауреатів», і «генералів», що змушені виконувати таку непохвальну функцію. Невже ж і після цього чеснішим з них, отим, у кому ще десь лишилась людська іскра, не видно, що вони поставлені виконувати ганебну кайнову роботу і що вони сліпе заряддя чужої підлості й лодоненависництва, — сліпе заряддя жорстокого кремлівського імперіалізму, так прославленого в віках своєю жорстокістю та своєю реакційністю.

Може ж їм хоч тепер у голові проясниться?
В угорських подіях зазнав фіяска комунізм. В них зазнав фіяска кремлівський імперіалізм. Але в них зазнала фіяска й уся лодоловна кампанія під облудним гаслом «За возвращеніє на ріднину».

Куди це далі? Куди далі, коли зарокотали колеса советських карних ешелонів, напактованих тисячами депортованих!
Репатріційна пластинка тріснула. Як тріснула, мабуть, і ваша власна віра в те, що ви досі говорили, бідолашні репатріятори!

Говорить же про репатріацію, але про іншу, про справжню, — говорить про репатріацію тисяч і тисяч із Сибіру, з усіх концентрацій неосвяченої «ріднини» додому: на Україну, в Угорщину, Польщу! Говорить про справжнє привернення прав людини, як про це нині говорить увесь світ!

Знаємо, що смішно звертатися до вас із такими словами. Але — чого ж? З людської історії відомо, що навіть лютий розбійник прийшов своєю душею до пам'яті на хресті.

Дивіться ж на цей хрест, мариво якого піднесла перед вами угорська революція!
І познajte силу угорської революції в стількі разів, у скількі разів більше море мук вашого власного народу під советською окупацією та море мук усіх уярмлених народів.

Коментарі до цього зайві. Хіба такий: Надійшов час переорієнтувати всіх вартостей навіть для злочинців і час спокутувати всі свої гріхи перед народом у чесній і відданій боротьбі не проти нього, а в боротьбі за його права. Тобто в слугуванні йому.

Скоро бо ми позиняємось ролями. Гнані й суджені стануть в іншій позиції. Розпінателі — теж в іншій.

Дивіться ж на непогашене полум'я угорської революції, на розгнуданий сказ кремлівських імперіалістів над трупами замордованих трудящих, на ешелони депортованих, які (ешелони) мають властивість не тільки їхати на Сибір, а й повертатися назад! Дивіться на священний гнів усіх народів світу проти кремлівського імперіалістичного мракобієса, цинізму й підлості, дослухайтесь до серця і дум ваших рідних, найближчих, братів і сестер — і робіть із цього правильні висновки.

Шістдесят тисяч утікачів

Під цю пору кількість утікачів з Угорщини до Австрії досягла вже числа 60 тисяч. Люди масово покидають свою батьківщину, щоб уникнути нечуваних знущань, що їх вчиняють червоні загарбники в Угорщині. Кількість людей, що використовують усі можливі переїсти кордон, становить щодня бл. 2 000.

Деморалізація в советському війську

У советському війську, що його крихаві кремлівські кати вислали придрушувати повсталим за свої права угорський народ, виявляються ознаки розкладу. Одягнені в солдатські уніформи робітники та селяни СРСР відчувають глибоку відраду до тих, хто примушує їх убивати невинних людей. В багатьох випадках советські вояки обертають свою зброю проти угорської поліції безпеки або переходять одверто на бік угорських партизанів.

В якому тяжкому матеріальному стані тримають советські верховоди своїх солдатів, можна бачити з того факту, що прикордонна сторожа пропускає утікачів за кордон лише за один шматок хліба. Таки випадки вже зареєстровані сотнями.

Розвал у західних компартіях

Неймовірне обурення в усьому світі, викликане нещодавними вчинками червоного сатрапі в Угорщині, зростає з кожним днем. Це обурення огортає також численних членів комуністичних партій у вільному світі. Тисячі західних комуністів виходять з партії на знак протесту проти советського народобівства в Угорщині.

Зокрема, центральний орган комуністичної партії Англії «Дейлі Воркер» утратає лише за один тиждень аж шістьох провідних співпрацівників.

Мілован ДЖИЛАС

Буря над Східною Європою

Подасмо в українському перекладі — з незначними скороченнями — статтю Мілована Джиласа про історичне значення польської й угорської революцій. З огляду на самого автора і на зміст статті, вміщеної в соціалістичному тижневику «Нью Лідер» у Нью-Йорку, вона звернула на себе загальну увагу громадськості вільного світу, зокрема прогресивних елементів Заходу.

Поет, журналіст і теоретик комунізму, Джилас близько тридцять років перебував у лавах югославської компартії. Під час війни командував червоними партизанами в Чорногорії, після війни став віцепрезидентом Югославії, але 1954 року його звільнили з цієї посади і усунули з ЦК югославської компартії за те, що він вимагав скасування однопартійної системи і допущення демократичної соціалістичної опозиції в Югославії. По опублікуванні вміщеної тут статті югославська влада його заарештувала.

З перемогою національного комунізму в Польщі почалася нова епоха в історії комунізму і поневолення народів східної Європи. З угорською революцією розпочалася нова епоха в історії людства.

Ці дві події, кожна по-своєму, чітко виявляють внутрішні умови східноєвропейських країн. Події в Польщі розворушили серед компартій прагнення рівності з Москвою. Угорська ж революція зробила велетенський стрибок і поставила рубя питання свободи під комунізмом чи, кажучи інакше, — питання про зміну комуністичної системи якоюсь іншою, новою системою.

Хоч обидві ці події відбувалися майже одночасно, проте ціла епоха лежить між ними. Зміни в Польщі означають тріумф національного комунізму, але угорське повстання — це щось більше, можливо, щось таке, що матиме не менше значення, ніж французька чи російська революція.
Ці події поставили на порядок дня такі проблеми:
ПЕРШЕ: дальші перспективи національного комунізму.
ДРУГЕ: заміна комунізму новою системою і право народів, що досі перебували під комунізмом, вибрати собі свій власний, некомуністичний шлях розвитку, — та
ТРЕТЄ: питання майбутньої політики Советського Союзу — не тільки зовнішньої, а й внутрішньої.
Досвід Югославії доводить, що національний комунізм неспроможний вийти за межі комунізму як такого. Це значить — він не може запровадити таких реформ, які поступово перетворили б комунізм і довели б його до свободи. Цей приклад показує тільки те, що національний комунізм може цонайбільше розірвати з Москвою і на свій власний лад і власним шляхом створити ідентичну систему комунізму.
Югославський національний комунізм був передусім спротивом компартії проти Москви, це значить — був спротивом провідників цієї партії. Але це не означає, що народ перебував в опозиції до цього спротиву, не означає також, що народ не підтримував і не користувався з нього; цілком навпаки. Тільки — інтереси та ініціатива провідників відігравали при цьому головну й вирішальну роль. Спротив провідників захоплював і розворушував спротив мас. Завдяки цьому весь процес (емансипація від Москви) був керований і щільно контрольований згоря, а тенденції піти далі, до демократії, були досить слабкими. Коли революційне минуле Югославії було її позитивом у той час, як вона боролася за незалежність від Москви, — воно ставало перепоною відразу ж, як

Пробують підпалити цілий світ!

До кризи на Близькому Сході

НА БЕРЕЗІ ТРЕТЬОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Агресія комунізму: кремлівської комуністичної диктаторської верхівки.

4 і 5 листопада цього року — це були неділя і понеділок — усе людство не здавало собі як слід справи з того, як низько нависла була над його головою страшна, непередбачувана в своїх наслідках загроза: небезпека вибуху третьої світової війни.

Зокрема вночі з неділі на понеділок уся воєнна сила США в Європі, на Середземному морі і на Близькому Сході була поставлена в стан найвищого бойового поготівля. Американські воєнно-морські фльоти випливали з пристаней у відкрите море. На летищах і в повітрі гули без упину пропелери мисливців і навантажених бомбовиків. Моторизовані дивізії стояли готові до маршу.

Це був важкий момент, в якому мілітарна й політична криза на Близькому Сході досягла, привинявши досі, найвищого ступня своєї напруженості. Вогні й загрози тієї кризи спромоглися заслонити у свідомості людства іншою трагедією, яка розігралася різночасно: коли кришевий вал 5 000 советських танків перекочувався через повсталу до волі Угорщину.

Дякуючи рішучому втручанням Америки, війну, що забмалася на Близькому Сході пощастило, при підтримці й згідно положень Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, покищо втихомирити. Однак, в момент, коли пишуться ці рядки, ще далеко немає певності, чи ця війна все таки не розгориться.

Винуватцем аж такої загострення кризи на Близькому Сході є, без найменшого сумніву, імперіалістична, сповнена інтриг і заколоту, політика

ДЕСЯТИРІЧКА НЕСПОКІЙНОЇ РІВНОВАГИ

До 1954 року Близький Схід перебував у становищі хоч і неспокійної, проте сях-так забезпеченої рівноваги. В основні конфлікти лежало застаріле, як слід не погоджене змагання між Ізраїлем та арабським світом. Згідно договору 1950 року, укладеного між США, Англією та Францією, договірні сторони зобов'язалися між собою не постачати на тутешні терени зброю, щоб шим не полешувати вибуху війни між обома ворогуючими сторонами.

Керівною силою в арабському світі був від самого початку Єгипет. Дарезю Ізраїль протягом довгих років намагався опримати від Єгипту мировий договір, який забезпечував би існування і територіальний стан обох держав. Замість тривогого договору, від 1949 року існувало між Ізраїлем і Єгиптом тільки тимчасове збройне перемир'я, контрольоване комісією Об'єднаних Націй. Це перемир'я було раз-у-раз порушувало на незабезпечених кордонах Ізраїлю місцевими збройними нападками з однієї і з другої сторони.

Але ні Єгипет та його арабські союзники (Ліван, Сирія, Йорданія, Ірак і Саудівська Аравія), з однієї, ані Ізраїль, з другої сторони, не посідали достатку зброї, щоб зважитися на велику війну.

Немає також сумніву, що агресивною стороною були за всі ці роки — араби Іхнія шіль завжди була однакова; нещадно лідували існування Ізраїлю. Так за Фарука, як пізніше і за Нассера, єгипетська політика не зможу (Закінчення на 4-й сторінці)

тільки довелось рушати далі, в напрям політичної свободи.

Тим часом у країнах східної Європи масою справу з цілком протилежним явищем. Там комуністичний спротив проти Москви був вислідною незадоволення народних мас. Там від самого початку виявилися непогамовні тенденції — вийти навіть за межі національного комунізму. Провідники не встигли жодного контролювати чи приборкати широкі маси, тому в деяких випадках вони намагались стримати процес відчуження від Москви. Так є, наприклад, у Чехо-Словаччині і в Румунії.

Югославія не тільки як зразок, а й ініціативою своїх провідників відіграла важливу роль в переході східноєвропейських країн до національного комунізму, — але тільки на початковому етапі. Як ціну за привернення з Београдом, Москва була примушена, принаймні на словах, визнати рівність Югославії і її «незалежний шлях до соціалізму». Таким чином глибоке незадоволення східноєвропейських народів здобуло легальні можливості вияву. Обмежені і все ж дозволені протести проти нерівності супроти Москви почали переростати (а в Угорщині вже переросли) в протест проти системи взагалі.

Югославія підтримувала цей рух незадоволення, доки ним керували комуністичні керівники. Але як тільки він пішов далі (що сталося в Угорщині), Югославія виступила проти. Тим то Югославія в Раді Безпеки Об'єднаних Націй стрималася від голосування з приводу питання советської інтервенції в Угорщині. Це показало, що югославський національний комунізм не був спроможний — у своїй закордонній політиці — відійти від своїх вузьких ідеологічних позицій і клясових інтересів бюрократії. Ва навіть більше — цим виявилось, що національний комунізм Югославії ладен обліщити навіть принципі рівності й неутручання в чужі внутрішні справи, ті принципи, на яких базувалися всі успіхи югославського комунізму в боротьбі з Москвою. (Закінчення на 4-й сторінці)

Трудящі всіх народів ССРСР! Прислухайтесь до відгону боротьби угорського народу, прислухайтесь до плачу угорських матерів і дітей, прислухайтесь до вимог страйкуючого угорського робітництва і готуйтеся до вирішального штурму вашої спільної в'язниці, жорстокої советської імперії! В ваших руках доля не тільки ваша власна, а й доля трудящих усіх підвладних Кремлеві країн Східної Європи! Советська камарилья лютує тому, що вона відчуває свою загибель!

Хто саме і чому робив повстання в Угорщині?

Кремльський генерал Михайлова напевно скаже, або вже сказавши приблизно так: «В Угорщині контрреволюційні банди, комуністичні та інші організації спробували повалити народно-демократичний режим угорського народу. За допомогою доблесної советської армії контрреволюційні злочинці зрозуміли, що таким твердженням нічого не повірять. Не вірять у це й ті, хто оперує такими неіснуючими, ті, хто оперує такими неіснуючими, ті, хто оперує такими неіснуючими...»

Угорці деякою мірою мали те шчасня, що свідками їхнього повстання і підвладного советського журналіста з побудили сотні західних журналістів з над 60 країн вільного світу. Деякі з цих журналістів ще недавно, тобто до угорського повстання, не зовсім ворожого ставилися до системи, гадаючи, що, як стверджували, покривати, стати білими гуманно.

Тепер ці закордонні спостерігачі переконані на досвіді в Угорщині, що комуністична система добровільно, тобто еволюційним шляхом не зміниться в жадній країні. Це не станеться тому, що кожна постачка поповненому нашого роду автоматично тягне за собою подальші домагання. А такий розвиток подій може довести до ліквідації комуністичної системи взагалі.

Угорська студентська молодь поступово переконувалася, що існують непереможливі протиріччя між комуністичною теорією і практичним життям. Молодь теоретично і практично не могла зрозуміти, що і в майбутньому нема надії на покращення життя під комуністичною системою. Це був початок внутрішньої революції, яка потім розвинулася в повстання, коли угорські студенти вийшли на вулиці Будапешту і голосно сказали: «Не хочемо більше брехні і дешевих обіцянок! Геть комуністичну систему! Геть советських окупантів!»

Другим важливим фактом для чужоземних спостерігачів в Угорщині було те, що фактично жадна верства угорського народу не підтримувала комунізм, коли проти нього піднялися маси недоволеного народу.

Першими, що прилучилися до студентських протисоветських демонстрацій в Будапешті була інша верства народу, на яку хотіла опиратися комуністична система. Це були робітники заводів і фабрик Будапешту. Робітники передусім молоді, які також виростили й виховалися під час большевизму.

Що вони хотіли? Угорські робітники вимагали зняття непосильних норм вимог матеріального забезпечення. Ці демонстранти прихильно говорили, що в Угорщині треба працювати цілий місяць для того, щоб як-так нормально прожити один тиждень.

Яка страшна правда в цьому стверженні! В «комуністичному раю», в «країні соціалізму і диктатури пролетаріату» робітник тільки один тиждень може нормально прожити з того, що він заробив за цілий місяць тяжкої праці. Чи може бути це більше оскорження комуністичної системи?

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Колішній уряд комуністичної Угорщини, очолюваний Імре Нодем, побоюючись загрозливе становище і йшов на все дальші уступки. Спочатку він просив, а потім просив студентів і робітників: «Перестаньте воювати, всі заміри!»

Домагання справедливості, і вони будуть здійснені!

Здавалося, що воля народу, воля молоді, до якої згодом приєднався весь угорський народ, була переможчею. Але тоді Москва побачила, що воля народу означає кінець панування Кремля означити кінець комуністичної системи. Колективне керівництво в Москві пішло «за братньою допомогою» угорському народові.

Не знаємо, як сідяться події в Угорщині, але все, що вже сталося, є великою моральною перемогою угорського народу і ганьбою для Москви, ганьбою для цілої комуністичної системи. Кремль ховався за спину угорських комуністів, а ці ховалися за советські танки. І разом вони йшли намагаючи виховати в своєму душі.

Якщо ми говоримо про угорських комуністів, то маємо на увазі не рядових членів партії чи комсомолу. Ці останні, майже без винятку, приєдналися до повстанців і з зброєю в руках боролися за волю людини і самостійність країни. Вони зрозуміли, що комуністична система нікому ані доброту, ані спокою не дасть, і рядові члени внутрішньо вже давно, ще перед повстанням, порвали із комунізмом.

Ми, отже, маємо на увазі дуже незвичайну верхівку угорських комуністів — угорські органи безпеки. Ця маленька частина угорського народу допомагала і далі допомагає Москві тероризувати абсолютну більшість народу. Адже ж навіть ставленник Москви, прем'єр-міністр Калар минулого тижня в офіційній заявці, що у випадку справді вільних виборів комуністи в Угорщині програють.

Чи це не остаточний і чи, врешті, не достатній доказ того, що в Угорщині комунізм тримався тільки силою зброї і терором? І чи це не так у нашій Україні, наприклад, на Україні відбулися вільні вибори, то немає найменшого сумніву, що комуністичний список одержав би найменше голосів. За нього голосували б тільки неповнарі комуністи і вислужники Кремля.

УГОРЩИНА — НАУКА ДЛЯ ВСІХ

Увесь світ переконаний у злочинності комуністичної системи, в злочинних намірах кремлівських можновладців. Навіть люди, що симпатизували комунізмові, тепер від нього відриваються. Угорський народ, усі його верстви, дорого і криво заплатили за це на (Закінчення на 3-й сторінці)

Скільки повернулося до ССРСР і скільки українців залишилося в Південній Америці?

Із славнозвісним «надривом в голосе» советська преса кривить про те, що «на рідну» з Південної Америки повернулося понад 600 советських громадян, між ними близько 300 осіб українського походження. До цих «близько 300 осіб» зараховано навіть невольні, яке народилося під час подорожі на кораблі «Салта Фе» в напрямі до Чорного моря...

Знають чи не знають комуністичні грамофони про справжню кількість українських політичних емігрантів у Південній Америці, нам невідомо. Тому ми подасмо їм наступні дані до уваги. Ці дані будуть напевно цікаві як в Україні, так і на еміграції на інших материках.

У всій Південній Америці, тобто найбільше в Аргентині, Бразилії, Уругваї, Венесуелі в Чилі нині перебуває багато сот тисяч українців-політемігрантів. Найстарішою, з огляду на перше поселення, є українська еміграція в Бразилії: туди прибули українці ще в 1876 році. Прибули вони не з добра, не з доброго життя аж у таку далекую від Батьківщини країну. Ті перші українські піонери-емігранти покинули свою Україну, шукаючи змоги прожити, бо царський російський, ні австро-угорський уряд не давав змоги українцям вільно жити на рідній землі, одержувати зароблене, користуватися природними добрими країни.

З усіх 300 тисяч українців у Південній Америці, звичайно, не всі організовані, тобто не всі охоплені українськими організаціями і товариствами. Найважливішою притягуючою цього явища є те, що багато наших людей дуже розкидані по різних місцях країни. Однак, тепер молодь організує гуртки, з'являється на свої з'їзди — без огляду на те, що декому доведеться верхи на коні мчати лісами по 50 чи й 100 кілометрів. Що далі то більше організується українська еміграція, особливо в Бразилії, Аргентині, Уругваї. Наші люди твердо вирішили перелити лихоліття за кордоном, прибрати грошей, згодом таких потрібних для України, працювати, не покладати рук, за кордоном для добра поволеної ще України.

Приблизно ті ж самі, національні й соціально-економічні, причини спонукали й інші десятки тисяч наших земляків виїхати в Південну Америку. Там, часто в несприятливих кліматичних умовах, в боротьбі з джунглями, — але майже завжди з активною фінансовою й моральною допомогою держави, — українці заходжувалися обробляти землю, ставити свої господарства, а згодом і налагоджувати культурне життя.

В короткій статті годі назвати всі здобутки й осаги, що їх мають уже тепер українці в Південній Америці. Назвемо лише кілька.

Між іншим, кожний український та інший колоніст в Бразилії діставав аж до останнього часу по 20 гектарів вільної землі у своє користування, з трудощами розчищав її, викорчовував, спалював ліс, — але зате потім він мав свою, урожайну землю, ставав цілком незалежним господарем. Тепер у Південній Америці повно таких українських, дуже заможних, господарств. І це в той час, коли в Україні у селян забрали землю, а останнім часом урі-

У Бразилії, де нині проживає близько 120 тисяч українців, організовано великі українські школи для дітей, виходять українські часописи, є українські манастири і церкви. У місті Прудентополісі, де перебуває аж 15 тисяч громадян українського походження, є багато студентів-українців. Навіть у бразилійському уряді українці мають свої 2 послів до парламенту: пл. Юліана Буського та Петра Фірмана. Вони не лише турбуються долею емігрантів-українців, а й активно працюють на користь Бразилії та для визволення України з-під московського комуністичного ярма.

У Парагваї активно працює Товариство «Просвіта» з його 10 філій по всій країні. У столиці Асунсіоні працює Українське Представництво, яке утримує тісний зв'язок з нашими організаціями в США.

Понад сто тисяч українців перебувають у США (Закінчення на 3-й сторінці)

В угорській революції советський облудний комунізм зазнав нової катастрофи, показавши свою справжню антинародну суть!

однісі, і «хрущівістами», з другої сторони. Советська армія за даного часу стоїть десь посередній між обома фракціями і відіграє роль арбітра. Цей подія на дві основні фракції не виключає, що існують ще й менші побічні.

Одне, як нам здається, не підлягає сумнівові: десь посередній цей розвиток уже більше зупиниться не може. Він або знову повернеться назад, на старі сталінські, реакційні позиції тоталітарної диктатури і такого ж тоталітарного терору — або ж він, під беззаставним тиском народних мас (перешовши над епізодом «хрущівізму») піде послідовно в напрямі здійснення справжньої демократії.

У процесі такої демократизації лежить єдино наша національна і соціальна визвольна шанса.

ВИЗВОЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ САТЕЛІТІВ

Боротьба цих двох принципів, диктатури проти демократії, розгорнулася минулими трьма тижнями з небувалою напруженою й драматичністю. Особливо це відбулося у країнах-сателітах, зокрема в Польщі та Угорщині. Тут зразу спалахнуло димними вогнями все те, що так довго й пильно намагалася приховувати комуністична диктатура за своєю залізною стіною.

КІНЕЦЬ КОМУНІСТИЧНИХ БРЕХЕНЬ І — ІЛЮЗІЙ

Ми не маємо в рамках цієї статті достатньої можливості передати докладніше хід даних революційних подій у Польщі та Угорщині. Про них наші читачі знають із щоденних газет і радіо. Ідеться тут лише про те, щоб змалювати найсуттєвіше.

Отже, у зв'язку з цими подіями насамперед вибухнула у повітря комуністична брехня. У деякого зника і ілюзії, що комуністи мають по своїй стороні в цих країнах усе робітництво, а всені спротиви й неспокій походять від «реакційних», «фашистських», «чужинських» та інших «агентурних» елементів.

Дослідно протягом однієї ночі вибухнув у повітря брехливий советський міт про єдину цисляну, квітучу, миролюбну сім'ю соціалістичних народів, керіваних доброзичливою, турботливою рукою старшого, люблячого московського брата. В одну ніч перед усім вільним світом, але також і перед сотнями мільйонів людей советського блоку виявилася, що, десляно «від молодаванина до фінки», всі ці народи, включаючи й їхні комуністичні партії, є націями і суспільствами глибоко національно-державно поволенними, важко господарсько експлуатованими, жорстоко політично переслідуваними. Виявилося, що більше всього у світі ці нації прагнуть для себе повної свободи національно-державної, устроєно-політичної, господарсько-соціальної.

Найбільш суттєве для оцінки створеного становища є, власне, те, що в перших лавах спротиву комуністичній диктатурі, сталінізму та верховодства кремлівської кліки стало насамперед робітництво. Те саме робітництво, в «імені якого і в «інтересах» якого комуністичні червоні боляри та інші місцеві опричники беззаконно узурпували владу.

Жадна комуністична «дильектика» неспроможна перетворити протягом однієї ночі робітників на «фашистів», — усі ці десятки, а потім сотні й тисячі робітників, які піднялися на повстання в Познані, в червні, а потім по всій Угорщині, в жовтні 1956 року. Не могло існувати яснішого, переконливішого й законнішого плесива, ніж ці робітничі повстання. Іхньою сілою комуністичній партії ССРСР та інших країн комуністичного блоку організоване робітництво відмовило в мандаті репрезентувати робітничу справу.

Здійснення такої потрібної свободи всі ці народи бачили для себе тільки на єдиному шляху: у відході від диктатури та в прийманні до повної, справжньої, ліберальної демократії. І хоч ці прийманні найшляхтійші найскра-

ВТРАТИЛИ ВІРУ І ПІДТРИМКУ МОЛОДІ

Так само з гуком вибухнула в повітря інша фундаментальна комуністична

ВТРАТА САТЕЛІТНИХ АРМІЙ

Вибухнула, врешті, також і третя велика комуністична брехня і самоілюзія, а саме, мовляв, на сторожі охорони і збереження комуністичних режимів у країнах-сателітах стоять «робітничотрудящі» і «національні» армії цих країн. У ході коротких двох-трьох тижнів виявилася в Польщі і в Угорщині, що ці «режими», вишколені і командовані советськими фахівцями армії при найближчій нагоді оберта-

Будапешт — моральна домовина большевизму

Криваве придумання Угорщини — показник внутрішнього розкладу й розрухи советського і міжнародного комунізму

ОБЛИЧЧЯ КРИЗИ

Наша газета недаремно має назву: МИ ШЕ ПОВЕРНEMOCЬ! Сьогодні більш ніж колинебудь до цього часу ми не тільки віримо, але й знаємо, що назва нашої газети говорить правду. Повернемось ми одначе не як «блудні», «фрозальні» сини, під ковчезами комуністичної Угорщини сини й дочка колись заможних клас не мали доступу на університети та інші високі школи. Ця молодь розками чула одне й те саме: «Жити стає краще, жити донизу, аж до останньої найменшої країни і останньої клітки».

Комунізм сьогодні — це вже не тверда, гранітна стіна, до якої — здавалося — немає жадного аристу. Це тріснулий згори дощовий мур, з якого облітає тиш і який виявляє всі менші діри й тріщини, що свідчать про крах усієї системи.

Цейна і програмова суть тієї кризи полягає в неможливості погодити в комунізмі дві взаємно суперечні засади: диктатури і демократії, терору і свободи. Свого найближчого завершення диктаторська і терористична концепція комунізму досягла в постаті Сталіна та у внутрішній і міжнародній системі сталінізму.

Наскільки ця концепція виявилася реакційною, пережитою і на дальший час часу нездійсненою, було виявлено на XX з'їзді КПСС в лютому цього року. Не з гуманності, не з доброзичливості, не з поваги до ідеї свободи бачила советська компартія себе примушено відвернутися від Сталіна й сталінізму. Сталося це єдино тому, що в старих сталінських принципах режиму починав поводити, але невипуче, дедалі більше задихатися. Він відокремлювався від решти світу, він відставав технічно й економічно в порівнянні з прогресом і зростом доброту решти світу.

Отже, режим спробував себе «демократизувати» і «лібералізувати». Точніше кажучи, режим пробував знайти якийсь компроміс між диктатурою і демократією, між терором і свободою. Такий сенс мала поява того, що діяло позовало приймати назву «хрущівізм».

Однак, жадного компромісу між цими двома засадами ніколи не було і ніколи бути не може. Або диктатура, або демократія, — або терор, або свобода. «Хрущівізм» виявилася системою напівмір і на півзасобів, які не задовольнили ні одного, ні другого.

Сьогодні ми маємо вже всі наші докази, які доводять, що вже протягом місяців у Кремлі шалє записка внутрішньої боротьби між старим сталінізмом (Молотов, Каганович, Суслов), з

Трудящі усіх республік ССРСР! Очі народів світу звернені на вас з глибоким співчуттям до вашої неволі та з глибокою вірою в вашу людську гідність і честь, хоч тогтану поневолювачами, та не затоптану! В обличчі розгулу жорстокої совєтської реакції проти трудящих Угорщини ви мусите сказати своє слово!

Моя відповідь

У вступі п. Глушаниці моєму збережено без змін. — Ред.

21 жовтня, від 8.30 до 9.30 год. вечора радіо з Києва зверталося до Павла Глушаниці, тобто до мене. Диктори зазначили, що було б бажано, щоб я сам слухав радіопередачу: «З його власного села будуть говорити родичі і селяни».

Власне, ту радіопередачу я слухав. Тепер я хочу дати відповідь тій брехливій, зрадницькій передачі, яка передається під терором і насильством старого московського брата, МВД. Я звертаюся до всіх, хто слухав ту передачу, а також і до тих, хто її не слухав. Не знаючи обставин мого села, тяжко розрізнити, де правда, а де совєтська брехня.

Я дуже добре знаю, що вступаю у бій з сильним противником і що може зустріти мене рідно і навіть самого мене. Та віддати за волю України і українського народу життя — це гордість і слава.

Дикторка передає, що зараз буде говорити до дядька Павла у Канаді, в місто Торонто син його брата Терешка, Василь. «Дядьку, вертайтесь на батьківщину. Ви знаєте про амністію, і Ваш рідно усе простить. Тут місяці для Вас хвалять».

Я з того засміявся. Други, що слухали зі звуку радіо, говорили: «Ти слухай, до тебе родичі говорять!» Я змовчав, нікому нічого не говорю, бо люди не знають, чого я сміявся. Вислухав радіо, і потім діставо лист і показую. Там написано, що мій племянник, якого я найбільше люблю, помер у 1945 році, 25 травня. Подаю точно, як у листі пишеться: «Людя вишла заміж. Володя вийшов на Урал. Василь був тяжко ранений і помер у шпиталі 25 травня 1945 року.» Це було написано про смію мого брата. І тепер цей племянник говорить до дядька, щоб вертався на «родину»!

І отже дивляться, дорогі читачі і зрозумієте, куди мій племянник кличе мене, обіцяючи, що там «хліба хватить для нас усіх», хто повернеться на родину з еміграції, яка виїшла у світ у 1943 році і жила у вільному світі.

Після виступу племянника сказала моя буваха жінка. Було чути, що вона читала з паперу. Так само мій дочці був складений конспект. Вона прочитала з записки і зазначила, що вона не є заложницею за мене, заклікала, щоб я вертався на «родину».

Мій брат говорить: «Брате Павло, вертайся на родину. Тобі рідно усе простить. Мені ж простить, то я тобі простить». Мені дуже хотілося пізнати брата голос, але я нік не пізнав.

Я тебе хочу, брате, запитати з Канади: За що ти сидів такі довгі роки в сибірських концетраційних лагерьх і віддав спос найдорожче молоде життя за дротами МВД? Я дуже хотів би почути твій власний голос, а не голос сибірської тайги, присипаний снігами і замороженим сибірськими морозами. І зморозили сибірськими морозами, і думали, що милосердя «родина» тобі простить, забравши твій молодий вік!

Я тобі, брате, даю відповідь через радіо і пресу. Ти відсидів за мене, а я живу у вільному світі і розповідаю скрізь і всюди про страшний терор, який приніс нам московський комунізм. Прийде скоро те врем'я, що наша мільйонна еміграція помститься за кров усіх матерів, батьків, братів, дітей і сестер. Зберемо кров і втопимо ту комуну у тій крові і сльозах.

Після мого брата виступав буваший «красний» партизан другої світової війни, Іван Явдошенко. Він говорить, що він заробив 4 000 рублів грошей за рік. Нічого дивного немає, що партизан «отчезественної» війни заробив 4 000 рублів. Але що заробив колгоспник, він того не сказав. Він просив, щоб я вернувся на «родину», сказав про амністію і про те, що дістав би ще додаткових 4 000 рублів за мене. Я ж йому нагадаю, що краще було б, щоб він пострадив за амністію для свого вітима, який умер із голоду в 1933 році, і про Якова Телемоногового Голішевського, який був на фінському фронті і,

ранений, попав до фінів в полон, а після обміну в'язнями поспішно помер, повернувшись на «родину», і в Петрозаводську репробувану розстріляв його. Вдома забрали у його дітей останню свитину.

Після Івана Явдошенка виступав учитель Глушаниці Григор Федорович, син дядька мого бувашого жінки. Він так само виступав, як і попередній. Він сказав, що він читав газету «Свобода», яка виходить в Америці. Але він теж забувся про свого дядька Івана Голішевського. Іван Голішевський, забраний у 1931 році, змінив без вістки на заслання.

Я вам порекомендував би, щоб усі «красні» партизани і учителі подали про тих людей і про тих дітей, які сидять і зараз по невільницьких таборах, а не дбали про тих, які живуть на волі в цивілізованих країнах світу і не бояться терору.

Дикторка говорить, що мати Павла Глушаниці не може говорити до сина, бо вона стара і дуже плаче. Я мушу пояснити усім, що моя мати не говорила до мене з такої причини:

1. Їй не дали говорити, бо вона говорила б правду. Правда, що моя мати стара (поверх 80 років).

2. Моя мати неграмотна і не могла читати те, що написало МВД.

3. В моєму селі люди такого віку і навіть багато звичного віку неграмотні, тож не могли нікого підставити, щоб грала роллю моєї матері.

4. Суфлювати теж не могли, бо стара мати не чує вже із старості.

Чого вона плаче? Тому що вона бачить, що совєтські душогуби гостять ножа, щоб одрізати голову її найменшому синові, який живе у Канаді. Коли були б допустили до мікрофону, то вона була б сказати усю правду: «Сину, не вертайся, бо тобі життя тут немає!»

Павло ГЛУШАНИЦЯ

Скільки повернулося до ССРСР...

(Закінчення з 2-ї сторінки)

вають в Аргентині. Там працюють до 20 українських організацій, виходить часописи «Ключ» та інші, журнал «Піроги» — ілюстрований український місячник. Видавництво «Перемога» видає багато книжок місцевих українських письменників. В Аргентині є ціла мережа українських дитячих шкіл і бібліотек.

Всі наші організації, товариства, школи, часописи — всі вони працюють не лише для того, щоб український емігрант на чужині мав своє, рідне оточення, свою пресу рідною мовою (виходять також українські публікації

рідною мовою), щоб наш читач мав рідну книжку, а дитина — свою рідну школу. Всі вони створені і працюють в ім'я найголовнішої мети: виборення свободи України, відновлення незалежної соборної Української Держави.

Близько 300 українців поїхали із Південної Америки з вірою у більшовицьку фікцію. Багато сот тисяч українських політичних емігрантів працюють у Південній Америці, кожний по своєму сприяючи автономному визволенню України і її державному усамостійненню.

Л. НЕСТОР

Дописався...

Передо мною кілька конвертів із штемпелем «Міжнародное». На кожному конверті також печатка «Рекомендуем» — «Рекомендуване» і реєстраційний номер. Отже, листи з «родни». Отже, автори листів мусили здавати їх на пошту особисто, а ми знаємо, як відсилається рекомендаційний лист. Без свого прізвища й адреси не обійдеться. Значить, місцеве МВД має на своїх списках всіх тих, що листуються з закордоном.

Це був би короткий вступ.

А тепер сама розповідь.

Власник цих листів, пан К. живе недалеко від Болтону, Англія. Одружений з англійкою, має двох дітей. Має свій власний дім, живе в достатках.

Але з якогось часу його взяла в свої лабеті ностальгія — туга за рідними і батьківщиною. Захотілося йому написати листа додому, взнати, чи живі батько й мати, брати й сестри.

Із своїм наміром він не крився. Просив поради у друзів. Їхні докази, що його листи можуть наклепати на його рідних удома лихо, на нього не подіяли — ностальгія взяла верх і він написав першого листа. Писав дуже обережно, натяками, не признаючись відверто про свою особу. Та вдома його пізнали. Вкороці прибула відповідь від брата, в якій останній повідомляв, що все «роздавано», і рідні раді, що дістали вістку від того, по кому вже й поминки не один раз справляли. Кінець листа (орфографію зберігаємо):

«Живу, працюю в колхозі. Пока жив, здоров. С приветом!» Ну, і підпис.

Лист цей прийшов у час, коли в ССРСР на всі застави трубили про амністію. Пан К. почав з цікавості «маца-ти-грунт». Яка ж, зрештою, вартість тієї амністії? Написав він до свого брата досить зауважливо, а саме, що не може звикнути до англійського клімату, має ревматизм, і хотів би поїхати «на курорт» підліччися, але дружина, мовляв, не радить і просто простеє. Може б ти щось порадить?

Через чотири місяці знову лист з «родни», а в ньому брат радить:

«Тоді ти пишеш брате що не звикнеш до погоди й боліше і хотів би поїхати в отпуск на курорт, а жінка не свідчить. То я тобі теж не свідую, підліччя, лутче дома.»

Пан К. все зрозумів і, відписуючи, подікував за раду. У своїй відповіді брат зазначає:

«Ти пишеш брате що мій совет в отношении курорта тобі понравився. Молодець що слушаеш старших.»

Тепер пан К. вже й не мав охоти писати додому, але, мабуть, брат подав його адресу іншим родичам, і листи з «родни» почали йти до нього пакками. Я їх перечеитав один за одним і зауважив зміну тону й стилю. Спочатку всі автори виявляли лише радість, діставши вістку, що він живий, та писали дещо з побуту, але не зрад-жуючи ні ці, ні своїх достатків, ані взагалі стану життя. Діставши від нього відповідь, вони сміливішали, бо раз листи доходять, то чого боятися? За їхньою логікою, це, треба догадувати-ся, було ознакою «відлети» і в ція ділячці.

Ось пише двоюрідний брат з великого українського міста:

«Ти пишеш, що у вас речі, без яких можна обійтись, дорогі, а все інше дешеве, а як і не дешево, то по кишені. Кажеш, що табак і водка у вас дорого. У нас українська «Горілка» 21 руб., а «Московская» 23 рубля поллітра. Попироси середі «Север» 1 руб 50 коп., «Шахтерские» 2 руб 20 коп. пачка. Як-що інтересуєш, то ось інші ціни: Фуфайка 120 руб., женське плаття 160 руб. Многіє мають свої мотоцикли. Мотоцикл одностовий 2227 р., двохствийний 3200 р., з калієюю 5600 р. Далі ти інтересуєш скільки я получаю. Моя ставка стрелочника 385 р. в м-ці.»

Значить, оті «многіє», що мають власні мотоцикли, напевно не «стрелочніки» і взагалі не робітники. Та чи це треба пояснювати?

Про «благополучіє» робітника й селянина пояснює такій виїмок з листа:

(Закінчення на 4-й сторінці)

Хто саме і чому...

(Закінчення з 2-ї сторінки)

уку, але вона не пройде даремно. Світ струхнувся і буде діяти.

Ми, українці, в душі з угорськими повстанцями. Але одночасно ми пам'ятаємо, що те, що робиться тепер у дунайській кітловині, наш народ переживав вже 39 років.

Це наука всім тим, які готові були повірити, що по смерті Сталіна щось зміниться в Совєтському Союзі. Нічого не змінилось. Теперішнє колективне керівництво порожніми обіцянками на-

магалось обдурити наш народ на Україні і пробувало обдурити нас, українську еміграцію, якої вони бояться і яку хотіли б заманити в свої криваві лабеті за допомогою агентурних організацій.

Ми сподівасмося, що тепер і комітетчики генерала-енкаведиста Михайлова побачать, що їхні закляки до повороту «на родину» — безнадійна справа. Хто ж захоче повертатися в руки більшовицьких катів, як тепер так наглядно виявили своє обличчя в Угорщині?

Слава героїчному угорському пролетаріатові! Вічна ганьба совєтським душителям змагань трудящих до свободи і національної незалежності!

ються моментально обличчям проти кремлівської верівки, проти чужого панування і командування.

Те, що стосується «режимних» армій у Польщі і в Угорщині, без найменшого сумніву стосується також і до підсовєтських армій у всіх інших країнах-сателітах. У сумі ці армії нараховували бл. 1 400 000 людей. Сьогодні Москва знає, що може і мусить ці армії списати у відаток і перестрелити — як для інтересів кремлівської кліки вже більшій неіснуючі. Ба, мало того, Москва мусить їх враховувати як сили і збройні «сднання», в основі для кремлівської верхівки ворожі.

Історія кар'єри та падіння маршала Рокосовського в Польщі для цього процесу незвичайно показова. Рокосовський був символом, репрезентативною постаттю для просяканих контрольних сил кремлівського режиму в середній угорських націй. Ці контроли були призначені гарантувати «вічну, незламну» вірність цих націй та їхніх армій супроти кремлівської верхівки.

Але одного дня Рокосовського довели з Польщі збавити. Пішов він не сам, а був відісланий з Польщі разом з десятками інших совєтських «дородників», під напором і волею всього польського народу. Кремлівська верхівка мусила на це піти, якщо не бажала ризикувати ще однією такою війною, яку ось була примушена вести проти цілого угорського народу.

ТРАГЕДІЯ І ТРИОМФ УГОРЩИНИ

Сталинград став 13 років тому символом зламаної агресивної сили нацизму.

Після того, що в ході страшних, але величезних недавніх двох років трапилося на очах усього світу в Угорщині, совєтський імперіалізм уже ніколи не зможе повернутися на попередні позиції своєї внутрішньої і міжнародної сили. Як колись написав від Сталинграда, тепер більшовизм від Будапешту почав немилуче й нестримно скокочуватися до своєї остаточної, ганебної поразки.

Цього процесові не запобіжить також і те, яка кремлівська верхівка (як це вона зробила з 5 000 танками в Угорщині) кинула на вільну Європу і Вільний Схід хоча б і 200 000 танків. Угорщина виявила, що самі танки, сама

груба, брутальна сила ще нічого остаточного не вирішають.

Почалося воно в Угорщині, в добу прославленої «десталінізації», дослівно так само, як і в решті світу: великими кремлівським замилуванням очей гаслами «демократизації», «лібералізації», «відпущення», «мирного співіснування», «пошанування суверенітету інших народів», «невтручання в їхні внутрішні справи» і т. д. Зокрема кремлівські пропагандисти багато говорили про т. зв. «соціалістичну законність», яка в дальшому мала бути застосовувана однією справедливою мірою не тільки до поодиноких осіб, але й до цілих народів.

Уся ця пропагандивна піна була «підставою», на якій почали виявляти свої прихватування до національної і соціальної незалежності пригноблені комуністичного народу. На цьому тлі прийшли до влади, без сумніву з підтримкою переважної маси народу, т. зв. «тітотисти» чи «націонал-комуністи»: 21. жовтня в Польщі Владислав Гомулка, а 23. жовтня в Угорщині Імре Нодь.

Чи довго згодом забачали б обидва народи зберегти при владі своїх націонал-комуністів, важко сказати. Це дійсно було б внутрішньою справою самих цих народів. Всього 7 днів пізніше, 30. жовтня уряд ССРСР проголосив відому «Декларацію про підстави розвитку і зміцнення дружби і співпраці між ССРСР та іншими соціалістичними державами». В «Декларації», зокрема, сказано, що «совєтський уряд буде послідовно здійснювати... історичні рішення... (мова йде про XX з'їзд КПСС) про зберігання повної суверенності кожної соціалістичної держави».

ТРИ «СМЕРТЕЛЬНІ ГРІХИ»

Виходячи з принципу так урочисто «гарантованої суверенності», Угорщина вчинила трьома диями пізніше три «смертельні гріхи»: 1. уряд Імре Нодя проголосив законність існування і діяльності, на підставі вільних виборів, більшої кількості партій, вводячи цим справжню парламентарну демократію; 2. уряд проголосив вихід з т. зв. Варшавського пакту; 3. уряд проголосив нейтральність країни під протекторатом Об'єднаних Націй.

Не повних 24 години пізніше в Угорщину вкотилася, стріляючи й мордую-

чи, совєтська навала з 5 000 танків і 200 000 бійців. «Соціалістична законність» комунізму виявилася в тому, що, застосовуючи сталеву стіну танків, стрікомоспадних літаків і сотень гармат проти робітників і студентів, озброєних тільки кулеметами й рушницями, совєтська зброяна потуга перетворила Будапешт протягом одного тижня в гору руїн. У боях загинуло цонайменше 65 000 угорців. Інші десятки тисяч народу поранено, на Сибір депортовано невідому ближче кількість угорської молоді. До хвильки, коли пишуться ці рядки, до Австрії та Югославії перебігло приблизно 40—45 тисяч угорських утікачів.

Цій масі танків і безоглядно вжитій модерній совєтській воєнній техніці без особливого труду пощастило зламати збройний спротив воєнно-технічно майже беззбройного угорського резистансу. Але вся ця маса танків не спромоглася зробити одного: зламати пасивний спротив 9 мільйонів угорців. Більшовики завоювали Угорщину, але вони неспроможні створити діяльну владу, ані управляти країною. Нація потопала у злиднях, голоді, холоді, темноті, поволі вмирає, але не здається.

ІМПЕРІАЛІЗМ ГРУБОЇ СИЛИ

Большевиизм мав за собою і до цього часу безліч злочинів. Але ще ніколи большевиизм так цинічно й безоглядно не здер із свого власного обличчя маску «соціалістичної законності» і «мирної коєкзистенції». Під маскою він виявив свої одвічні дійсні, історично незмінні риси: грубе, голе, брутальне, нічим негальмоване прагнення абсолютної, неподільної, невилічимої влади.

За всім цим не ховається жадна ідея, яка ціною страждань і жертв примує до побудови якогось кращого світу. За цим не ховається якась творча революція. На самому дні цього лежить нігілізм, владолобство й жорстокість як така.

Історичне значення, трагедія і зараною тріумф визвольної угорської революції полягає в тому, що світ нарешті дістав можливість подивитися потворі цього імперіалістичного большевиизмського імперіалізму просто у вічі. Далі вже не може бути і не буде жалких ілюзій. У цьому демаскуванні полягає суть морального Сталинграда большевиизму і

кремлівського імперіалізму. Відтепер може наступити тільки одне: немилуче скокочування донизу, не зважаючи на те, як довго воно ще мало б потривати.

ПОТРЯСАЮЧА РЕАКЦІЯ СВІТУ

Криваве кремлівське здушення угорської визвольної революції, немов удар урагану, протягом ночі дослівно здуло всю штучну післясталінську кремлівську побудову міжнародних «відпущень» і «мирних коєкзистенцій». Виявилось, що Сталін тут не при чому. З ним чи без нього, істота совєтського імперіалізму і реакції завжди була і залишається та сама.

Шкереберть пішли всі плани творення т. зв. «народних фронтів», «міжнародного соціалістичного братання» тощо. Совєтський Союз і його компартія опинилися в загальній світовій моральній і політичній ізоляції.

Врак місяця не дозволяє нам повністо розгорнути картину всієї потрясаючої реакції світу у відповідь на комуністичний геноцид в Угорщині. Від Гренландії по Австралію, від Аляски по Вогненну Землю піднісся з десятків мільйонів уст один могутній голос обурення й протесту: не смієте! Від одного удару зазнав важкої дискредитації цілий так званий «соціалістичний табір миру», була безнадійно скомпромітована ціла совєтська, коштом мільярдів карбованців протягом довгих років систематично ведена «мирова кампанія».

Особливо важкої кризи зазнають у ці дні комуністичні компартії у вільному світі, дослівно скрізь, від Норвегії і Швеції аж до Перу і Аргентини. Їх питають і вони мусять відповідати: чи схвалюють вони цю напасть? Чи це мир? Чи така є соціалістична законність? Які вони думають робити висновки з цих фактів?

Сьогодні чужинські компартії вже не можуть виправдатися, що це «класова боротьба», «ліквідація буржуазії», «звільнення фашизму». Тим разом це боротьба з робітниками, трудящими, жінками, дітьми, цілим народом. Тільки час покаже, як чужинські компартії вийдуть із цієї важкої моральної та організаційної кризи.

ЗНЕВАЖЕННЯ І ЗЛОВЖИТТЯ АРМІЄЮ

Іншу форму кризи напевно в ці дні переживає й сама, зловжита для

злочину совєтська армія. Десятки тисяч танкістів, 200 тисяч бійців бачили і розуміли, — мусили розуміти, — що їх примусли стріляти не в озброєних «фронтів» і «фашистів», а розстрілювати робітників і студентські демонстрації, стріляти в жінок і дітей. Вони муситьимуть запитати себе: чому?

Вість про це, як ніколи зловжито, піде далі, рознесеться, скоріше чи пізніше, серед усього народу. Вони були примушені слухатися, але чесні бійці не зможуть забути, що з воликів їх було перетворено на жандармів і катів.

РОЗКЛАД

Усе це разом створює картину глибокого морального та організаційного розкладу всієї імперіалістичної більшовицької системи. Відповідають і рештки будь-якої програмології та ідеології. Залишаються фракції: сталінські, хрущівські, маленковські, жуковські, які в ці дні ведуть між собою в Кремлі запеклі внутрішні поразки й міжусобиці.

Що правду потвердив їх ніхто інший, як їхній вихованець і учень югославський Тіто, який мусить знати, що говорить. Оголосив себе авантюрична система, яка то благословляє на різні реформи націонал-комуніста Гомулку, то, одночасно, оточує Польщу кільцем танкових дивізій. Та сама авантюрична система, яка одного дня посилає Міколая на переговори з Імре Нодем, в Імре Кремля акцентує низку запропонованих Нодем реформ, а завтра, можливо з наказу когось іншого, затоплює країну в морі крові. Авантюрична система, яка озброєно в Єгипті фашиста Насера, як учора допомогала фашистові Гітлерові, і кидасе залочного рукою на Близький Схід смолоскип для загального воєнного пожегу. Авантюрична система, яка не бачить власного колоніалізму в країнах-сателітах, пригноблює залізом і кров'ю Угорщину, але розпинається проти «колоніалізму», «жертвою» якого згодом стає Єгипет.

Це не є якась пекельно хитра, до кінця продумана, послідовна державницька політика. Це судороги розкладу й спільної реакції, такої ж самої, як вона характеризувала останні корчі реакції загального паризму.

Це початок большевиизмського внутрішнього розруху, немилучного кінця. Сьогодні ми дійсно маємо підстави сказати, що це — повернемося.

Советські „демократи“ й „відсталінізовувачі“ показали своє справжнє лице — лице послідовних сталінців, деспотів і народобивць!

Пробують підпалити цілий світ!

(Закінчення з 1-ї сторінки)

завалася раз-у-раз повторювати, що вона пошуває себе у справі війни з Ізраїлем.

ВТРУЧАННЯ КРЕМЛІВСЬКОЇ ВЕРХІВКИ

Улітку 1964 року кремлівська верхівка домоглася тиску на Нассером і почала масово постачати Єгипту зброю всіх родів.

Спочатку все це підсвідомо обережно й скрито. Проте, фактично втручання, з чим і за чим так часто танкують великі нафтові держави до ри через чорноморські протоки до Єгипту. Замість нафти фактично вже тоді пожево на Балтійській Схід советську зброю.

Улітку 1955 року відбулася в Женеві відома «замірлива» конференція з дванадцяти учасниками. Це були дві, коли велика верхівка проголосила буди кремлівська верхівка Булганіна, при за в Женеві зустрічі Хрушова, т. зв. персональній співучасті Хрушова, т. зв. «нову добу коекзистенції».

Зокрема кремлівські головари зобов'язали не чинити нічого, що денудувало б в світі могло б поглиблювати загрозу воєнних конфліктів. Але ще не відгородили ці слова і ще не засохло чорноморське море, коли в серпні 1955 року Єгипетський базис отримав «на торговельній базі» від «Чехо-Словацького значну

Дописався...

(Закінчення з 3-ї сторінки)

«Як завжди до твоєї сестри та начав говорити про тебе, то вона розплакалася. Ти писав їй, що ти можеш вислати їй кошти, но вона каже, що постіснялася і написала не треба. Тепер каже, що солі можеш, то вишли.»

Дальші листи написані сухим тоном. Про ціни, про життя — нічого. Натомість починаються описи, як гарно зеленіють колосисті поля, який добрий врожай і т. д. Згодом — запитання вертатися до дому. Спочатку від сестри, тоді від брата (того, що радий про курорт), тоді від двоюрідного брата і від решти родичів. Пан К. зрозумів, що його родичі вимагають підписки. Відповідав усім дуже лагідно, від політики й побуту в Англії стояв на тисячі кілометрів, але щодо поведінки додому не згадував і слова. Потім листи з дому порідшали, а згодом і взагалі утратилися. Він ще надіявся, писав до всіх, але з «родини» — ні слова.

Дописався...
Передаючи ці листи мені, він просив довести про цей приклад до відома тих українців, що теж захворіли на ностальгію. Сказав, що він від цієї хвороби цілкомовно видужав, але як якщо щісно! Хотів би, щоб інші земляки подолали цю вадку гартувалим свої волю, а не наразенням на небезпеку своїх рідних удома, які якраз від нас усіх сподіваються іншого, а саме, безпеки й допомоги в визволенні.

В. БЕНДЕР

но погодити з справедливими інтересами, на базі взаємності, з іншими західними націями.

П. КОТОВИЧ

Енциклопедія українознавства

Одним з доказів, що Українська советська республіка окупована — є власне її, Україна, видання «Енциклопедія українознавства».

Насамперед, не зважаючи на всі труднощі (зокрема, наприклад, неможливість користуватися не тільки бібліотеками та архівами України, а й бібліотеками інших слов'янських країн), українські вчені подали розгорнуті відомості про Україну, її територію, адміністративний розподіл; про фізичну географію і природу України; про підсоєня, вітри, води; про ремісництво у минулому і теперішньому; про людність України і її міграцію. Далі йде етнографія сучасної людності України, її матеріальна й духовна культура, народна словесність, мистецтво, побут, мова; історія від найдавніших часів до сучасності; церква, право, культура в найширшому розумінні, література, всі види мистецтва, наука, освіта; виснаження і преса, архіви, музеї, бібліотеки... За ними дбайливо опрацьовані відділи народного господарства, нарізні охорона здоров'я в Україні, військові і т. д. Все видання багато ілюстроване і до нього додано чотири спеціальні карти.

Ці перші три книги — суцільні розвідки і статті, у формі підручника. Але укладені вони настільки систематично, що ними, як довідковим матеріалом, дуже легко користуватися.

Друга, гаслова або словникова частина Енциклопедії Українознавства розрахована на чотири томи — 1600 сторінок або 100 друкованих аркушів. Як бачимо, цілість становить — 180 друкованих аркушів, що перевищує розміри звичайної малої енциклопедії. Перших п'ять зошитів — отже фактично перший том ЕУ/2 — вже вийшли з друку.

Друга частина Енциклопедії Українознавства доповнює і поглиблює українознавчі відомості першої частини. Вона подає кілька тисяч географічних назв — гір, рік, міст, містечок і навіть більших сіл України; кілька тисяч прізвищ історичних і сучасних діячів, письменників, науковців, мистців, журналістів тощо.

Це видання має колосальне значення власне тому, що советська Україна, Академія Наук УРСР, українські вчені, що перебувають на Батьківщині — не можуть (не з своєї вини, звичайно) видати Українську Енциклопедію в Києві.

З цього бачимо, яке велике значення для української справи взагалі, і для української культури зокрема, має українська еміграція: навіть якщо кількість і якості українських учених на еміграції була такою самою, якою вона є нині, але не було б масової еміграції, масового читача-споживача — цього концентрального твору еміграція видати не змогла б.

Енциклопедія Українознавства вийшла в світ як пам'ятник живучості української культури і науки, як докір і протест проти утиску українського наукового життя в сучасній Україні.

Цією Книгою Знання ще доволу пишанеться українська еміграція. А про українських учених на еміграції не можна сказати, що вони не тільки виконували свій обов'язок, але й заслужили перед Батьківщиною.

ТВОРІТЬ ХАОСУ І РЕВОЛЬТУ

Але ж, власне, цей процес ішов проти імперіалістичних інтересів воєнничого комунізму. Кремль вилоса тільки про те, щоб цьому по суті мирному процесові за всяку ціну перешкодити. Як завжди досі, так і далі комунізм може існувати, рости і забирати не на мирі, а тільки на хаосі, війні й революції.

Немає більшого шизму, ніж у твердженні, мовляв, комунізм діє в інтересах антиколоніалізму, в інтересах самозбереження й суверенності нації. Зловживаючи ідеєю націоналізму, розлікаючи до білого расизм арабських народів, кремлівська верхівка встигла за два роки перетворити весь Близький Схід у кінучий казан взаємної ненависті, озброєної й воєнної загрози.

Особливе значення має в цій політиці комунізму вилучення з Ді Суєзького каналу. Він є головною артерією, якою на Заході пливе понад 50% вжитого на нині близькосхідного пального. На прибуток від нафти побудовані державні бюджети й національна економіка більшості арабських близькосхідних держав. Припинення чи тільки утруднення довозу арабської нафти на Захід спричило утруднення продукції, дорожнечу, соціальні неспокої.

Усе це як ніколи добре бачили так Англія і Франція, як і Ізраїль. Англісько-французька спроба оборони Суєзу, як і збройна спроба національно-державного самозбереження Ізраїлю, стали у світлі цих подій зрозумілими. Можна дискутувати, чи мілітарні засоби, вжиті в критичній хвилині цими трьома державами, були правильні. Але не підлягає сумніву, що фактично йшлося тут про засоби самооборони від нашої агресії комунізму.

4 листопада ввечері Москва загрозила, що вона готова вжити для «оборони Єгипту» всіх засобів збройної сили. Це був момент, коли світова війна зависла на волоску. Небувалий шизм цієї советської «оборони суверенітету Єгипту» подягає в тому, що в ту саму хвилину советські танки нещадно роздушували національний суверенітет Угорщини.

Як сказано, втручання США та Об'єднаних Націй покищо розійшлися противників. Проте, не треба робити ілюзій. Одним з традиційних засобів політики кремлівських агресорів завжди було викликати зовнішні війни, коли режим бачив себе поставленим перед важкими власними внутрішніми труднощами.

Ці труднощі режим відчуває дедалі зростаючою мірою, так у країнах-сателітах, як і в самому СРСР, зокрема ж, у середині власної комуністичної партії. Є, отже, всі підстави боятися, що кремлівські верховоди доти не перестануть на Близькому Сході цукувати й під'юджувати, доки врешті не виключить чергової великої пожежі. Вони, мабуть, вірять, що вона їх врятує.

Однак, є підстави гадати, що в цій пожежі комунізм наразі згорів би так само, як у подібній спровокованій пожежі задихнувся й загинув подібний комунізм — нацизм.

З. П.

Буря над Східною Європою

(Закінчення з 1-ї сторінки)

Таким чином, югославський приклад визначив тенденції національних комуністів як у внутрішній, так і в зовнішній політиці, чи, іншими словами, визначив межі, до яких вони хочуть іти. Але бажання — одне, а можливості — інші.

В усьому тому, що діялося в Польщі та Угорщині/ Москві, з її імперіалістичними апетитами, була не тільки спостережником, а й активним учасником. Москва, поступила національно-комуністичній в Польщі, щоб уникнути вибуху повстання і виграти час. Прихід Гомулки до влади це не самий тільки вислід заслуг польських комуністів. Великою мірою це наслідок компромісу між Москвою і розбурханими масами польського народу. Гомулка, здобувши незалежність від Москви, вробив історичний крок вперед. Але з своїми половинчастими реформами він незабаром опиниться перед альтернативою, яку добре передбачали в Москві, і він мусять вибрати між внутрішньою демократією, яка стала невідомою частинкою справжньої демократії взагалі, між незалежністю від Москви — і пов'язанням з нею, щоб утримати монополію комуністів на владу. Події в Угорщині тільки прищипили конечність вибору, чого Гомулка не зможе уникнути. Перемога національного комунізму в Польщі ще не закінчена, це скорше початок нових конфліктів у середній країні і нових непорозумін з Москвою. Важко сказати, чи національний комунізм у Польщі волітиме свободу і незалежність, чи тоталітарно правління і залежність від Москви.

Однак, що стосується Угорщини, то ці конфлікти вже поза нею. Там не тільки зникла гарнитура сталінізму, там зникла комуністичної системи взагалі. Спочатку Москва пробувала прохотати свою інтервенцію, даючи через Імре Нодя згоду національному комуністичній прийти до влади. Але Нодя від запровадження національного комунізму тільки за допомогою советських батнетів, а це загрожувало ліквідацією комунізму взагалі. Дійшовши до пункту, де треба було вибрати між советською окупацією і незалежністю, Нодя сміливо звязався жертвувати партією і комуністичною владою, яка й так уже була роздавлена, — жертвувати нею ради добра країни і свободи. Відчуваючи підозру гру Москви, він вилгав введення советського війська, проголосив нейтральність Угорщини і попросив опіки Об'єднаних Націй. І його уряд, доти малозначущий, через добу став символом національного спротиву.

Москва вже не могла врятувати угорського комунізму. Вона була поставлена перед вибором: або покинути Угорщину, або її окупувати. І її імперіалізм скинув із себе останню «соціалістичну» маску. Москва поборювала угорську революцію не тільки з огляду на закордонні, а й з огляду на внутрішні справи.

Югославський бунт виявив перед світом імперіалізм Москви супроти комуністичних країн. Угорська революція загрожувала винити суть советської внутрішньої системи, показавши її в усій натові як режим тоталітарний, режим нової експлуататорської класи — партійної бюрократії. Якби пошастало було закрити угорську революцію від советської інтервенції, то Москві було б справді дуже важко приховати свої внутрішні конфлікти шляхом зовнішніх завоювань і посылань на нібито «світову місію». Советська система була б швидко зведена до власних державних кордонів, але й там власні громадяни теж були б змушені пригадуватися над своїм становищем і власною долею. Та не тільки громадяни, а й їхні вожді. Вони мусяли б розбитися на різні групи, які не могли б далі провадити взаємні чистки і були б змушені шукати підтримки з боку народу. Тим то і в самому Советському Союзі почалися б нові процеси.

Напад Ізраїля, Британії та Франції на Єгипет не може на довгий час відвер-

нути уваги від подій у східній Європі, хоч цей напад, без сумніву, захоплював найреакційніш, найагресивніш елементи в Советському Союзі вчинити розправу над угорським народом.

Історія людства міняється на терені східної Європи, там сьогодні її центр ваги. Колоніальна війна на Близькому Сході також припиниться. Москва і всі інші комуністичні режими, кожен на свій лад, опиняться сьогодні віч-навіч перед альтернативою, якої ніхто з них досі ще не мав. Комуністичні режими східноєвропейських країн мусять або розпочати розрив з Москвою, або, в протилежному випадкові, вони ставатимуть дедалі більше залежними від неї. Ні одна з цих країн, навіть Югославія, не буде спроможною уникнути цього вибору. Ні в якому разі не можна буде зупинити руху мас, байдуже, чи цей рух ітиме за зразками югославсько-польськими, чи угорськими, чи, може, за якоюсь комбінацією цих обох зразків.

Думка, що рух у Болгарії і Румунії мусять бути повільнішим, бо їхня робітничая класа мало розвинена, ця думка для мене досить сумнівна. У цих країнах селянство глибоко прийняте націоналістичним духом. Тим то, коли розпочається цей рух, воно відіграватиме важливішу роль, ніж в Угорщині. В Чехо-Словацькій, не зважаючи на досвід робітничої класи, досі нема якогось важливого руху. Але коли це станеться, цей рух, правдоподібно, піде набагато далі, ніж в Угорщині.

Ніхто не може докладно передбачати, який курс візьме остаточно Москва. Сьогодні вона грає подвійну роль: на словах визнає національний комунізм, але водночас підкопує його тим, що досі не зрелася ні гегемонії, ні імперіалізму. Правда, Советський Союз фальшивками прикрашує свою інтервенцію і тиск як «допомогу» комуністичній в повоєнних країнах і його «охорону». Але в її діях це відіграє меншу роль. Політика Москви супроти комуністичних країн відізеркалює виразно її намагання протиставити розпадові імперії і зберегти провідну роль советського комунізму, відізеркалює її бажання використовувати національний комунізм як засіб і маску для своєї

імперіалістичної, експансивної і політичної.

Однак, в той самий час усі ці дії Москви втягають її не тільки в закордонні суперечки, а й у внутрішні конфлікти. Можна з цілковитою певністю заявити, що й в середині самого советського керівництва існує розлам і що навіть група найбільших реакціонерів та імперіалістів (так звані сталіністи) не певна своєї акції. Вплив цієї групи перемагає сьогодні, зокрема щодо східноєвропейських країн. Але це не означає, що інша група виступає за незалежність цих країн. Різниця між ними — це питання лише методу: чи далі триматися старих метод збройної сили і поліції (сталінські імперіалістичні методи), чи вживати нових метод, які давали б перевагу економічним чинникам. Спроби застосувати нові методи призвели до польської проблеми, а поворот до старих — дає Угорщину. Обидві методи виявилися неефективними, і з цього постають розлади і конфлікти в Советському Союзі.

Дворушництво, непевність, ідеологічні й політичні суперечки, нестійкість у застосуванні методу, переміна позицій і вперте й гарячково намагання зберегти власне становище — всі ці речі виявляють тріщини й боротьбу серед керівної групи в Советському Союзі. Дальші зміни в середині цієї групи дуже правдоподібно, вони матимуть велике значення як для самого Советського Союзу, так і для решти світу. Не може бути сумніву в тому, що решта світу — може, вперше, відколи більшовики прийшли до влади, — може безпосередньо й позитивно впливати на перебіг цих змін.

Не зважаючи на советський утиск в Угорщині, Москва може тільки гальмувати ці процеси зміни, але вона не може зупинити їх на довгий час. Це криза не тільки стосунків між Советським Союзом і його сусідами, а це й криза комуністичної системи як такої. Національний комунізм сам є продуктом цієї кризи, але він є тільки одним з етапів в еволюції і в занепаді сучасного комунізму.

В усьому разі нема вже можливості зупинити боротьбу народів східної Європи, її боротьбу за свободу. Якщо

імперіалізм Москви зазнає поразки і якщо його стримати від воєнних авантур, тоді Советський Союз також мусять пережити кризу значні внутрішні зміни. Бо хоч комунізм змушений приймати національні форми, проте, по суті комунізм є тільки один, з тими самими історичними початками і з одними призначенням. Події в одній комуністичній країні неминуче діють на інші комуністичні країни.

Югославський комунізм, відділюючися від Москви, започаткував кризу советського імперіалізму. Це значить — неминуче призвів до народження національного комунізму. Таким самим способом революція в Угорщині означає початок комунізму взагалі.

Як у всіх великих і рішальних хвилинах історії, так і угорські борці за волю, які пішли на боротьбу за своє життя і за свою країну, не передбачали, який епохальний чин вони започаткували. Світ рідко коли бачив таку безприкладну єдність народних мас і такий героїзм. Єдність мас народу була така сильна, що виглядало, ніби там нема внутрішньої громадянської боротьби. Виглядало так, неначе та панівная верства, яка була змєнена протягом однієї ночі, взагалі не існувала. А притягальна сила героїзму була така велика, що юнаки й дівчата голіруч затримували танки інтервенціоністів, які — подібно, як козаки Миколи І в 1848, — намагалися придрушити їхню свободу і поневолити країну.

Ця подія правдоподібно не повториться. Але угорська революція промостила шлях, який мусять піти інші комуністичні країни — швидше чи пізніше. Та рана, яку угорська революція завдала комуністичній, вже ніколи не зможе загоїтися. Для світового комунізму приходять бурхливі дні і непереможні труднощі, а народи східної Європи очікують героїчної боротьби за свободу і незалежність.

Ми ще повернемося!
РЕДАГУЄ КОЛЕГІА

Адреса редакції й адміністрації: München 50, Postschleibfach 89, Germany